

ÖĞRETMEN ETİK DAVRANIŞLARI VE ÖĞRENCİLERİN MÜZİK DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI¹

Ethical Behaviors of Teachers and Attitudes of Students Towards Music Lesson

Hüseyin Özpınar², Arzu Özyürek³

Makale Bilgisi	Özet
<i>Araştırma Makalesi</i> Gönderilme: 27 Temmuz 2023 Kabul: 22 Ağustos 2023 Anahtar kelimeler: Etik Davranış, Etik, Müzik Dersine Yönelik Tutum., Müzik	Bu çalışmada, öğretmen etik davranışları ile ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları arası ilişkinin incelenmesi, ayrıca demografik bazı değişkenlere göre etik davranışlar ve müzik dersine yönelik tutumların incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama modelindeki çalışmada, ilkökul 4. sınıf öğretmenleri (n=84) ve öğrencileri (n=130) çalışma grubuna dahil edilmiştir. Veriler Öğretmen Etik Davranışlar Ölçeği ve Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Sonuç olarak; öğretmenlerin genel olarak öğretmenliğe olumlu bakış açısına sahip oldukları; öğrencilerin müzik dersine yönelik zihinsel imgelerinin olumlu öğeler içerdiği görülmüştür. Öğretmen etik davranışlarının cinsiyet, yaş ve kıdem yılı değişkenine göre farklılık göstermediği tespit edilmiş olup kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları, erkeklere oranla daha olumlu bulunmuştur. Bir müzik aleti çalıyor/çalmış olma durumu müzik dersine yönelik tutumlarda farklılık oluşturmazken yakın akrabalarında müzik aleti çalan olması durumunda müzik dersine tutumun daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin öğretmenlik etik davranışları ile öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişkili olmadığı saptanmıştır.
Article Information	Abstract
<i>Research Article</i> Received: July 27, 2023 Accepted: August 22, 2023 Keywords: Attitude Towards Music Lesson, Ethical Behavior, Ethics, Music,	In this study, it was aimed to examine the relationship between teacher ethical behaviours and primary school 4th grade students' attitudes towards music course, and to examine ethical behaviours and attitudes towards music course according to some demographic variables. In the descriptive survey model study, primary school 4th grade teachers (n=84) and students (n=130) were included in the study group. The data were collected through the Teacher Ethical Behaviours Scale and Attitude Towards Music Lesson Scale. Nonparametric tests were used to analyse the data. As a result, it was observed that teachers generally had a positive view of teaching and students' mental images of music lessons contained positive elements. It was found that teacher ethical behaviours did not differ according to gender, age and seniority years, and the attitudes of female students towards music lessons were found to be more positive than male students. While the status of playing or having played a musical instrument did not make a difference in attitudes towards music lessons, it was determined that attitudes towards music lessons were more positive in the case of having close relatives who played a musical instrument. It was found that there was no significant relationship between teachers' ethical behaviours towards teaching profession and students' attitudes towards music lessons.

Kaynak/Cite: Özpınar, H. & Özyürek, A. (2023). Öğretmen etik davranışları ve öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 240-256.

 iThenticate
İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve yayın öncesi intihal taraması yapılmıştır. / This article has been reviewed by at least two reviewers and has been checked for plagiarism before publication.

Copyright © Published by Karabük University, Karabük, TÜRKİYE

¹ Bu çalışma Prof. Dr. Arzu Özyürek danışmanlığında Hüseyin Özpınar tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör., Karabük Üniversitesi, huseyinozpınar@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6839-6003

³ Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, a.ozyurek@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3083-7202

GİRİŞ

Bireylerin etkileşimleriyle kişisel ve toplumsal davranış stilleri oluşmaktadır. Bireylerin davranışları toplumu ve toplumun davranışları da bireyi etkileyici bir faktör oluşturmaktadır. Davranışların uygun görülüp görülmediğine ilişkin yargılar, etik ve ahlak ilkeleri şeklinde ele alınabilir. Etik sözcüğü Yunanca “ethos” sözcüğünden, ahlak sözcüğü ise Latince tutum ve alışkanlık anlamındaki “morality”, Türkçede Arapça “hulk” sözcüğünden oluşturulmuş ahlak anlamındadır (Taş vd., 2005). Etik ve ahlak sözcükleri “töre, gelenek, alışkanlık” anlamını taşımaktadır (Tayfun, 2011). Etik, ahlaki insan davranışlarını konu edinmektedir ve her bireyin işini doğru yaparak başkasına zararlı davranışlarda bulunmamasını hedeflemektedir (Kılıç, 2017).

Etik, felsefe biliminin bir dalıdır ve etikle ilgili olarak etik tutum ve değer kavramlarına değinilmektedir. Genel tutumlar ve değerler, çok farklı davranışları açıklamaya yardımcı olabilir. Kişisel normlar, algılar ve niyetler belli bir davranışı büyük oranda açıklayabilir (Ajzen, 2012). Bireyler tutumlarını değerlere dayalı olarak oluşturduklarında, değerler tutumları öngörmekte ve tutumlar değerlere aracılık etmektedir. Yani değerler hem davranışı hem de tutumu tahmin edebilmekte, tutum ve davranış arasında bir bağlantı bulunmaktadır (Muzikante ve Reñge, 2011). Eğitim alanındaki çalışmalarda çok yönlü olarak araştırılan tutum, bireylerin belli bir amaç doğrultusunda düzenli olarak belli davranışlar sergilemesini ifade etmektedir. Uzun süreli eğilimleri devam ettirmeye dayalı tutumların oluşması, değişmesi ve gelişmesi yaşam deneyimleriyle gerçekleşmektedir (Özmenteş, 2006). Değer ise bireyin tutum ve davranışını belirleyen kriterleri ifade etmekte olup toplumun sürekliliği için genellikle uygun görülen ortak düşünceler, amaçlar, temel ilkeler veya inançları ifade etmektedir (Kızıler ve Canikli, 2016). Etik tutumlar ve değerler aile, akran, okul, çalışılan kurum, meslek ve sosyal çevre gibi faktörlerle öğrenilmektedir. Bu öğrenme süreci, bireyin içine doğduğu aile ortamıyla başlarken okul ve çocuk için oldukça önemli olan arkadaş gruplarıyla devam eder (Sarı, 2005). Bireyin çevresindekilerin etik değerlere önem vermesi, etik değerlere uygun olan ve uygun olmayan davranışlarda bulunması veya bu davranışlara maruz kalmasının önemli sonuçları olacaktır. Eğitim ve öğretmenlik meslek etiği de belli bir yaştan sonra zorunlu olarak eğitim ortamına dahil olan toplumdaki tüm bireyleri yakından ilgilendiren bir konudur.

Günümüzde, etik konusunda endişeler artmakta ve toplumdaki yozlaşmaya dikkat çekilmektedir. Aile ve öğretmenler, çocukların ahlaki davranışları edinmelerinde önemli bir rol oynamaktadırlar. Öğretmenler etik uygulamaları teşvik ederek öğrencilere model olabilirler (Sultana, 2014). Eğitimi gerçekleştirmekle yükümlü öğretmenler, çocuklar üzerinde en etkili bireylerdir ve kendilerinden meslek etiğine uygun davranmaları beklenir. Her mesleğin, kendine özgü etik kuralları vardır (Yılmaz ve Altinkurt, 2009). Eğitim meslek alanı, bireylerin ve toplumun üzerinde oldukça etkili bir alandır ve mesleği yapanlara etik ilkelere göre davranma sorumluluğun yüklemektedir (Aybek ve Demir, 2012). Öğretmenliğe özgü etik ilkeler profesyonel davranmayı, görev sorumluluklarını taşımayı, adaletli olmayı, eşit davranmayı vb. kapsamaktadır (Aydın, 2006). Günümüzde öğretmenlerin rolü değişmiştir ve öğretmenler akademik ve etik açıdan zorlanmaktadırlar. Öğretmenlerin işlerini doğru yapabilmeleri için kendilerinden ne yapmalarının beklendiğini tam olarak bilmeleri ve bunun için de mesleki etik ilkelere uymaları oldukça önemlidir (Mantiri, 2011). Öğretmenliğe özgün etik ilkeler, tüm branşlar için ortak olmakla beraber güzel sanatlar, sağlık veya fen bilimleri gibi farklı alanlar da kendine özgü ilkelerle ele alınabilir.

Sanat, insanın üretkenliğini kullanmasına ve kendini ifade etmesine fırsat veren bir yoldur. Sanat, emekle hazırlanan ve en iyiyi sunmayı hedefleyen etkinlikleri içerir (Sadık, 2018). Bir sanat dalı olarak ele alınan müzik, TDK sözlüğünde “birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, musiki” (<https://sozluk.gov.tr>, 2023) şeklinde tanımlanmaktadır. Müzik eğitiminin, bireylerin gelişimine olumlu etkileri bulunmaktadır. Eğitimde müzik büyük bir değer taşımaktadır ve önemli bir araçtır (Yavuzer, 1999). Müzik eğitimiyle bireylerin sevgi, sorumluluk, yaratıcılık duygularının gelişimini sağlamak, beğeni düzeyini yükseltmek amaçlanmaktadır (Öz, 2001). Eğitim kurumlarında okul öncesi eğitimden itibaren müzik eğitimi ve etkinlikleri yer almaktadır. Müzik eğitimiyle ilkökul düzeyinde müzik kültürünün benimsenmesi, daha üst kademelerde ise ilaveten çocukların duyuşsal ve devinsel davranışlar kazanmaları da hedeflenmektedir (Uçan, 2018). İlkokul müzik dersi öğretim programı dinleme, söyleme, müziksel algı, yaratıcılık ve müzik kültürü vb. kazanımları kapsamaktadır (MEB, 2018). Müzik eğitimi, bireyin yaşamı algılaması, yorumlaması, yaratıcılığı, düşünsel gelişimi, estetik beğeni gelişimi vb. pek çok yönden olumlu katkılar sağlamaktadır (Köksal, 2000; Toksoy, 2005). Müzik, çocukları tanımak ve çocukların kendisini tanımasını sağlamak için bir yöntem olarak da kullanılabilir. Çocuk kendisini müzikle ifade edebilir, grup etkinliklerinde iş birliği ve sosyalleşme davranışları gelişir, enstrüman çalmayla enerjisini olumlu yönde kullanabilir, ritim duygusu gelişir ve müzikten haz duyabilir (Başer, 2015). Özellikle dokuz yaşın altında, müziksel öğrenme daha hızlı olmakta ve bu dönemde beyindeki müzik merkezi de diğer yaşlara oranla daha fazla gelişim göstermektedir (Snyder, 1997). İlköğretim döneminde çocuklar müzik etkinliklerine ilgi göstermekte ve katılım sağlamaktadırlar (Karakoç ve Şendurur, 2015). Tüm bu nedenlerle, müzik eğitiminin hedeflerine ulaşabilmesinde öğrencilerde müziğe karşı olumlu tutumlar geliştirilmesi önemli görünmektedir. Fakat bu tutumların, çeşitli etmenlerle farklılaşması söz konusudur.

Bireylerin müziğe ilişkin tutumları üzerinde bireylerin cinsiyeti, yaşı, güdülenme durumu, sosyoekonomik düzeyi, ailede müzikle ilgilenenlerin olması, okul, yaşanılan çevre gibi sosyodemografik bazı faktörlerin etkili olması beklenebilir (Nacakçı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Umuzdaş ve Umuzdaş, 2015; Varış ve Cesur 2012). Babacan ve arkadaşları (2011), kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre, sosyoekonomik düzeyi yüksek okullardaki öğrencilerin düşük okullardakilere göre, ebeveyn öğrenim düzeyi yüksek olanların düşük olanlara göre müzik dersine daha olumlu tutum sergilediklerini saptamışlardır. Öğretmen tutum ve davranışları, öğrenciler üzerinde etkili olmaktadır ve müziğe yönelik tutumlarda da öğretmen davranışlarının etkili olması beklenebilir.

Eğitimsel amaçların öğrenciye kazandırılmasında, pek çok etkenden söz etmek mümkün olsa da bu etkenlerin başında öğretmenlerin geldiği söylenebilir. Wapnick (1976), müzik tutumlarıyla alakalı parametreleri müzikal, çevresel ve bireysel özellikler olarak ele almaktadır. Öğrencinin okul çevresinde yer alan iyi bir öğretmen, öğrencinin gözünde diğer tüm bireylerden daha üstün ve daha fazla etkiye sahip olabilir (Erdoğan, 2007). Müzik eğitiminde sürekli bir öğretmen-öğrenci etkileşimi vardır ve müzik öğretmeninden bazı kriterlere sahip olması beklenir. Sesini etkili kullanma, mesleğine yönelik olumlu tutum, müzik kültürüne sahip olma, çalgı kullanabilme bunlardan bazılarıdır (Tufan ve Güdek, 2008). Bunların yanında diğer öğretmenlerde bulunması beklenen anlayışlı olma, açık görüşlülük, sevecenlik, esneklik, saygı, sevgi ve hoşgörüyü sahip olma, neşeli, anlayışlı, dürüst olma, problem çözebilme vb. özellikleri de sergilemesi beklenir (Çetin, 2001; Erden, 1998; Kılıç, 2014). Öğretmen eğitimi ve öğretmenlik mesleği temelinde, kişilik yeterlikleri yer almaktadır (Tekışık, 2003'ten

Akt.: Taşkaya, 2012). Özellikle temel eğitimin ilk kademesindeki müzik dersleri, sınıf öğretmenleri tarafından verilmektedir. Oysa sınıf öğretmenliği lisans eğitimi döneminde etkili bir müzik dersi yürütecek yoğunlukta müziğe yönelik eğitim almamaktadır. Müzik eğitimini başarıyla yürütebilmeleri için mesleki donanıma sahip olmaları ve müziğe karşı olumlu tutuma sahip olmaları önemlidir (Şeker ve Saygı, 2013). Nacakçı (2006), öğrencilerin müzik dersine yönelik ilgi ve olumlu tutumlarının müzik eğitiminin başarılı olmasını sağlayacağını ileri sürmektedir. Nitelikli bir müzik eğitimi sayesinde çocukların karakter ve üretkenliğinin artışına katkı sağlanabilir (Göğüş, 2008). Bu bağlamda, küçük yaşlardan itibaren müziğe yönelik olumlu tutumlar geliştirilmelidir.

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmen etik davranışlarının (Gözütok, 1999), sınıf öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitime (Dinç Altun ve Uzuner, 2018) ve müzik dersine yönelik görüşleri (Yünlü ve Sağlam, 2004); öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları (Çetinkaya, 2019; Nacakçı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Saruhan ve Deniz, 2011; Umuzdaş ve Umuzdaş, 2015), ev içi müziksel ortamlarıyla müziğe yönelik tutumları (Özmenteş, 2012), müzik dersi (Düzgören ve Gerekten, 2017) ve müzik öğrenme metaforik algıları (Tez ve Aydın Uygun, 2016) gibi çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bireyler doğdukları aile ortamında çeşitli deneyimler edinip belli bazı tutumlar geliştirirler. Bu süreçte öncelikle aile bireyleri ve okul yaşantısına geçtiklerinde akranlar ve öğretmenlerin etkisi söz konusudur. Öğretmenler, önemli bir rol model oluşturarak değer aktarımını sağlar. Nesilden nesile değer aktarımında ise yetişkinlerin müzikten yararlanmaları bir yol olarak görülebilir. Bir sınıf öğretmenin öğretmenliğe ilişkin etik davranışlar sergilemesi, müzik eğitim ortamını da etkileyecektir. Bu çalışmada, öğretmenlerin öğretmenlik etik davranışı ve ilkökul 4.sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi, ayrıca kişisel değişkenlerle etik davranışlar ve müzik dersine yönelik tutumları incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir:

1. Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği, öğrencilerin müziğe ilişkin zihinsel imgeleri nasıldır?
2. Öğretmen etik davranışları ile cinsiyet, yaş ve kıdem değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile cinsiyet, kendileri ve aile bireylerinden birinin müzik aleti çalıyor olmasına göre farklılaşmakta mıdır?
4. Öğretmen etik davranışları ile öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Nicel araştırmanın benimsendiği bu çalışma, mevcut durumun olduğu gibi betimlenmesi ve iki farklı ölçüm arası ilişkinin belirlenmesi amaçlandığından ilişkisel tarama modelindedir (Karakaya, 2012).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Türkiye genelinde 2019-2020 eğitim/öğretim yılında ilkökul 4.sınıfa devam eden öğrenciler ve 4.sınıf öğretmenlerinden oluşmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemiyle çevrimiçi olarak ölçüm araçlarının ulaştırıldığı öğretmenlerden formu doldurmaları ve sınıflarından en az 2 kız-2 erkek dört öğrenci velisine veli onamı ve öğrenci ölçüm aracını göndererek doldurması için teşvik etmesi istenmiştir. Sonuç

olarak 84 sınıf öğretmeni ve 130 ilkököl 4.sınıfa devam eden öğrenci çalışma grubunda yer almıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubu Bazı Kişisel Bilgileri

	Cinsiyeti	f	%
Öğretmen	Kadın	45	53,6
	Erkek	39	46,4
	Yaşı		
	35 ve daha küçük	14	16,7
	36-40	13	15,5
	41-45	15	17,9
	46-50	18	21,4
	51 ve daha büyük	24	28,6
	Kıdem Yılı		
	10 yıl ve az	9	10,7
	11-15 yıl	12	14,3
	16-20 yıl	15	17,9
	21-25 yıl	14	16,7
	26-30 yıl	18	21,4
	31 yıl ve daha fazla	16	19,0
	Öğrenci	Cinsiyeti	
Kız		67	51,5
Erkek		63	48,5
Müzik aleti çalmış mı/çalıyor mu?			
Evet		95	73,1
Hayır		35	26,9
Akrabalarında müzik aleti çalan			
Evet, var	83	63,8	
Hayır, yok	47	36,2	

Tablo 1’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin yaklaşık %54’ü kadındır, %29’u 51 yaş ve üzeri yaş grubundadır, %21’i 26-30 yıllık kıdeme sahiptir; öğrencilerin yaklaşık %55’si kızdır, %73’ü herhangi bir müzik aleti çalmayıp %64’ünün yakın çevresinde bir müzik aleti çalan akrabası bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında öğretmen ve öğrencilerin yaş, cinsiyet vb. bazı kişisel bilgilerinin yer aldığı kişisel bilgi formunda öğretmenlere öğretmenlik mesleği ve öğrencileri müziğin ne anlam ifade ettiğine ilişkin sorular da yer almıştır. Öğretmenlerin etik davranışlarının belirlenmesinde Öğretmen Etik Davranış Ölçeği (ÖEDÖ) ve öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının belirlenmesinde Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (MDYTÖ) kullanılmıştır.

ÖEDÖ, Çelebi ve Akbağ (2012) tarafından geliştirilmiştir. Beş alt boyut (*Görev Bilinci, Erdemlilik, İnsani Duyarlılık, Mesleki Yükümlülük ve Ahlaki Düşünce*) ve 26 maddelik ölçek beşli likert türündedir. Alınan puanın yüksekliği, etik davranışın olumlu/yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı geliştirme çalışmasında 0,86 iken bu çalışmada 0,87 bulunmuştur.

MDYTÖ, Özmenteş (2006) tarafından geliştirilmiştir. Beşli likert tipinde ve 20 maddelik bir ölçektir. Ölçekte yer alan 8 adet olumsuz madde ters kodlanmaktadır. Yüksek puan, müzik dersine yönelik tutumun olumlu olduğunu ifade etmektedir. Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı geliştirme çalışmasında 0,86 iken bu çalışmadaki 0,91 bulunmuştur.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Covid-19 pandemisine rastlayan zaman diliminde veri toplanması nedeniyle, ölçüm araçları katılımcılara çevrimiçi olarak ulaştırılarak doldurulması istenmiştir. Pandemi sürecinin başlangıcından itibaren veri toplanmaya başlanmış, katılım sağlanmasında önemli güçlükler yaşanmıştır.

Toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış, normallik dağılımı Kolmogorov Smirnov Testi, basıklık ve çarpıklık değerleri, histogram grafikleriyle incelenmiştir. Anlamlılık değerinin 0,5'ten küçük olması, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında bulunmaması ve histogram grafiklerinin tek tepeli bir yapı göstermemesi nedeniyle dağılımın normal olmadığı değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzde değeri, betimsel istatistik, parametrik olmayan analizlerden Mann Whitney U, Kruskal Wallis H Testi ve Spearman Brown Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Alt problemler doğrultusunda elde edilen bulgular Tablo 2-8 arasında verilerek yorumlanmıştır. Tablo 2'de öğretmenlere göre öğretmenlik mesleğinin ve Tablo 3'te öğrencilere göre müziğin ne anlam ifade ettiğini gösterir bulgular yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmenler İçin Öğretmenlik Mesleğinin Anlamı*

İfadeler	f	%
İdeal/önemli/özel/saygın/çok zor/değerli meslek	13	19,11
Mutluluk/umut/gurur/tutku/haz kaynağı	12	17,64
Hayat/yaşama sevinci	8	11,76
Yaşam tarzı	8	11,76
Sevgi dolu olmak/başkalarının hayatına dokunmak	7	10,29
Vicdan işi	6	8,82
Kutsal	6	8,82
Özveri/gönül işi	6	8,82
Yetiştirmek/üretmek	6	8,82
Ebeveynlik	6	8,82
Emek/fedakârlık/inanmak	4	5,88
Sanat	3	4,41
Kariyer/gelişim	2	2,94
Adaletli olmak	1	1,47
<i>Toplam</i>	68	100

*Birden fazla cevap verilmiştir.

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğretmenler öğretmenlik mesleğini %19,11 oranında ideal, önemli, özel, saygın, çok zor ve değerli bir meslek şeklinde ifade etmişlerdir. Genel anlamda değerlendirildiğinde, öğretmenlerin mesleklerini olumlu algıladıkları görülmektedir.

Tablo 3. Öğrenciler İçin Müziğin Anlamı*

İfadeler	f	%
Su/yemek/yiyecek/ilaç/ bal	20	17,69
Eğlence/oyun	15	13,27
Rahatlama aracı/dinlendirici/ sakinlik	13	11,5
Ruhun gıdası/pozitif enerji	12	10,61
Huzur/sonsuzluk	12	10,61
Duygu /sevgi/mutluluk	10	8,84

Hayat	9	7,96
Ses	6	5,30
Güzel/hoş	5	4,42
Güneş/rüzgâr/deniz/deniz tuzu	4	3,53
Hayal kurmak/heyecanlanmak	3	2,65
Coşku/tutku/keyif	3	2,65
İyilik yapmak	1	0,88
<i>Toplam</i>	113	100

**Birden fazla cevap verilmiştir.

Tablo 3'e göre öğrenciler müziği %17,69 oranında su, yemek, yiyecek, ilaç veya bal gibi temel gıda maddeleriyle ilişkilendirmişlerdir. Genel anlamda değerlendirildiğinde, öğrencilerin müziği olumlu algıladıkları görülmektedir.

Tablo 4-7 arasında öğretmen ve öğrencilerin kişisel değişkenlerine göre ölçek puanlarına analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Cinsiyeti ile ÖEDÖ Puanları Mann Whitney U Testi Sonuçları

ÖEDÖ	Cinsiyet	n	$\bar{x} \pm S$	U	p
Görev Bilinci	Kadın	45	37,35±1,93	758,500	0,281
	Erkek	39	35,69±4,47		
Erdemlilik	Kadın	45	22,46±1,77	823,500	0,623
	Erkek	39	22,51±2,43		
İnsanı Duyarlık	Kadın	45	23,91±1,32	758,500	0,263
	Erkek	39	23,25±1,92		
Mesleki Yükümlülük	Kadın	45	18,20±1,48	854,000	0,829
	Erkek	39	17,97±1,95		
Ahlaki Düşünce	Kadın	45	18,68±1,34	774,500	0,338
	Erkek	39	18,28±1,70		
Toplam	Kadın	45	120,62±6,06	805,000	0,515
	Erkek	39	117,71±11,24		

Tablo 4'e göre öğretmenlerin cinsiyeti ile ÖEDÖ puanları arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0,05$).

Tablo 5. Öğretmen Yaşı ile ÖEDÖ Puanları Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

ÖEDÖ	Öğretmen Yaşı	n	$\bar{x} \pm S$	H	p
Görev Bilinci	35 ve küçük	14	37,07±2,23	5,446	0,245
	36-40 yaş	13	37,38±2,75		
	41-45 yaş	15	34,66±4,90		
	46-50 yaş	18	37,77±2,10		
	51 yaş ve büyük	24	36,16±3,71		
Erdemlilik	35 ve küçük	14	22,14±1,99	7,118	0,130
	36-40 yaş	13	22,92±1,84		
	41-45 yaş	15	21,20±2,54		
	46-50 yaş	18	22,83±2,06		
	51 yaş ve büyük	24	23,00±1,76		
İnsani Duyarlık	35 ve küçük	14	23,28±1,72	6,896	0,142
	36-40 yaş	13	24,23±1,16		
	41-45 yaş	15	22,93±2,01		
	46-50 yaş	18	24,16±1,20		
	51 yaş ve büyük	24	23,45±1,76		
Mesleki Yükümlülük	35 ve küçük	14	17,85±1,23	1,596	0,810
	36-40 yaş	13	18,07±2,01		
	41-45 yaş	15	17,86±1,92		
	46-50 yaş	18	18,38±1,37		
	51 yaş ve büyük	24	18,16±1,94		

ÖEDÖ	Öğretmen Yaşı	n	$\bar{x} \pm S$	H	p
Ahlaki Düşünce	35 ve küçük	14	18,71±1,32	7,402	0,116
	36-40 yaş	13	19,15±1,28		
	41-45 yaş	15	17,73±1,57		
	46-50 yaş	18	18,66±1,45		
	51 yaş ve büyük	24	18,37±1,66		
Toplam	35 ve küçük	14	119,07±6,62	6,654	0,155
	36-40 yaş	13	121,76±8,20		
	41-45 yaş	15	114,40±10,58		
	46-50 yaş	18	121,83±6,87		
	51 yaş ve büyük	24	119,16±9,98		

Tablo 5'e göre öğretmenlerin yaşları ile ÖEDÖ puanları arasındaki fark anlamlı değildir ($p>0,05$).

Tablo 6. Öğretmen Kıdem Yılı ile ÖEDÖ Puanları Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

ÖEDÖ	Kıdem Yılı	n	$\bar{x} \pm S$	H	p
Görev Bilinci	10 yıl ve az	9	37,44±2,55	1,905	0,862
	11-15 yıl	12	36,08±3,05		
	16-20 yıl	15	35,60±5,01		
	21-25 yıl	14	37,35±2,43		
	26-30 yıl	18	36,38±3,72		
	31 ve daha fazla	16	36,93±2,90		
Erdemlilik	10 yıl ve az	9	22,55±2,29	4,033	0,545
	11-15 yıl	12	21,91±1,44		
	16-20 yıl	15	22,00±2,85		
	21-25 yıl	14	22,35±2,27		
	26-30 yıl	18	22,61±1,85		
	31 ve daha fazla	16	23,31±1,66		
İnsani Duyarlık	10 yıl ve az	9	23,55±1,81	1,752	0,882
	11-15 yıl	12	23,16±1,74		
	16-20 yıl	15	23,73±1,79		
	21-25 yıl	14	23,50±1,60		
	26-30 yıl	18	23,83±1,58		
	31 ve daha fazla	16	23,68±1,70		
Mesleki Yükümlülük	10 yıl ve az	9	17,66±1,32	3,539	0,617
	11-15 yıl	12	17,83±1,52		
	16-20 yıl	15	18,00±2,23		
	21-25 yıl	14	18,28±1,54		
	26-30 yıl	18	17,88±1,99		
	31 ve daha fazla	16	18,68±1,30		
Ahlaki Düşünce	10 yıl ve az	9	18,88±1,53	1,656	0,894
	11-15 yıl	12	18,25±1,54		
	16-20 yıl	15	18,46±1,72		
	21-25 yıl	14	18,42±1,39		
	26-30 yıl	18	18,33±1,78		
	31 ve daha fazla	16	18,75±1,23		
Toplam	10 yıl ve az	9	120,11±7,83	2,251	0,813
	11-15 yıl	12	117,25±7,72		
	16-20 yıl	15	117,80±11,96		
	21-25 yıl	14	119,92±7,43		
	26-30 yıl	18	119,05±9,71		
	31 ve daha fazla	16	121,37±7,99		

Tablo 6'ya göre öğretmenlerin kıdem yılı ile ÖEDÖ puanları arasındaki fark anlamlı değildir ($p>0,05$).

Tablo 7. Öğrencilerin Kişisel Değişkenleri ile MDYTÖ Puanları Mann Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyeti	n	$\bar{x}\pm S$	U	p
Kız	67	81,00±14,20	1554,500	0,009*
Erkek	63	74,61±14,60		
Müzik aleti				
Çalmış/çalıyor	95	79,18±14,75	1366,500	0,119
Çalmamış/çalmıyor	35	74,42±14,15		
Yakın akrabalarında müzik aleti çalan				
Var	83	80,97±13,98	1319,500	0,002*
Yok	47	72,48±14,50		

*p<0,05

Tablo 7'ye göre öğrencilerin cinsiyeti ve yakın akrabalarında müzik aleti çalan olma durumu ile MDYTÖ puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p<0,05$). Kız öğrencilerin MDYTÖ puanı ($\bar{x}=81,00$) erkeklerin puanından ($\bar{x}=74,61$), yakın akrabası müzik aleti çalan öğrencilerin MDYTÖ puanları ($\bar{x}=80,97$), akrabaları arasında müzik aleti çalan bulunmayanların puanına göre ($\bar{x}=72,48$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Öğrencilerin müzik aleti çalma durumu ile MDYTÖ puanları arasındaki fark ise anlamlı değildir ($p>0,05$).

Tablo 8'de öğretmenlerin etik davranışları ile öğrencilerin müziğe yönelik tutumları arasındaki ilişkiye dair analiz sonucu görülmektedir.

Tablo 8. Öğretmen ÖEDÖ Puanları ile Öğrenci MDYDÖ Puanları Korelasyon Analizi Sonuçları

ÖEDÖ		MDYDÖ
Görev Bilinci	r	-0,107
	p	0,334
Erdemlilik	r	-0,091
	p	0,412
İnsani Duyarlık	r	-0,085
	p	0,442
Mesleki Yükümlülük	r	-0,022
	p	0,840
Ahlaki Düşünce	r	-0,097
	p	0,378
Toplam ÖEDÖ	r	-0,093
	p	0,400

Tablo 8'e göre öğretmenlerin ÖEDÖ puanları ile öğrencilerin MDYDÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Sınıf öğretmenleri etik davranışları ile ilkökul 4.sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelendiği bu çalışmada, öncelikle çalışma sonuçlarını etkileyebileceği düşünülen öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine, öğrencilerin ise müzik dersinin kendileri için ne anlam ifade ettiğine ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmada, öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini genellikle ideal, önemli, özel, saygın, çok zor ve değerli bir meslek olarak algıladıkları; öğrencilerin müziğe en yüksek oranda su, yemek, yiyecek, ilaç veya bal temel gıda maddelerine benzer bir anlam

yükledikleri belirlenmiştir. Her iki grubun da metaforik algılarının olumlu olduğu dikkat çekmiştir. Öğrencilerin eğitiminde öğretmenlik mesleği her zaman farklı ve diğer meslek gruplarına oranla değerli olarak görülmüştür. Öğretmen yalnızca öğrenciye bilgi aktaran değil tüm gelişimlerini destekleyen bir rol model (Karataş, 2020), kültürel değerleri kuşaktan kuşağa aktaran kişidir. Toplumdaki öğretmene yönelik bu bakış açısının hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından benimsendiği söylenebilir. Bu olumlu bakış açısının da hem öğretmenlerin öğretmen etik davranışları hem de öğrencilerin derslere yönelik tutumları üzerinde olumlu etkisinin olması beklenebilir. Alan yazında Ural ve arkadaşları (2016) ortaokul öğrenci ve öğretmenlerinin öğretme ve öğrenme kavramlarına ilişkin, Kırıl (2015) öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin metaforik algılarının olumlu-olumsuz metaforlarla ifade ettiklerini; Saban (2004) ve Cerit (2008) çalışmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin metaforlarının olumlu olduğunu saptamışlardır. Yine alan yazında müziğe ilişkin metaforik algıların belirlenmesine yönelik çalışmaların yapıldığı, bu çalışmaların lise ve üniversite öğrencileriyle gerçekleştirildiği görülmüştür (Koca, 2012; Özaydın, 2016; Eren, 2018). Çalışmalardan elde edilen öğretmenlik mesleği ve müziğe yönelik olumlu metaforlara ilişkin bulguların, mevcut çalışma bulgularını desteklediği görülmüştür.

Çalışmada, öğretmenlerin öğretmenlik etik davranışlarının cinsiyet, yaş ve kıdem yılı değişkenlerine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Yapılan bazı çalışmalarda, kadın öğretmenlerin etik davranışlarının erkeklere oranla daha olumlu olduğu görülmüştür. Altinkurt ve Yılmaz (2011) ile Çelebi ve Akbağ (2012) çalışmalarında, kadınların ahlaki düşünce boyutunda erkeklere oranla daha fazla sorumlu hissettiklerini, Kepenek (2008) ise vicdanlı olma, nezaket, özgecilik, örgütsel vatandaşlık bakımından cinsiyete göre anlamlı farklılıklar olduğunu saptamışlardır. Çalışma bulgularından farklı olarak öğretmenlerin etik davranışlarının yaş ilerledikçe daha çok önemsendiğini ve fakat kıdeme göre farklılaşmadığını gösteren çalışmalarında Çelebi ve Akbağ (2012), yaşın artışıyla öğretmenlik mesleğinin benimsenmesi ve göreve ilişkin sorumlulukların yerine getirilmesi davranışlarının arttığını belirtmişlerdir. Öğretmenlik mesleği cinsiyet, yaş ve kıdem yılı değişkenlerinden bağımsız olarak, hizmet verilen toplum tarafından sahiplenilen ve saygı düzeyi yüksek bir meslektir. Bu nedenle, mesleki etik standartlarından taviz vermemeleri beklenir (Cochran ve Lemisko, 2021). Bununla birlikte tutumların gelişmesinde uzun zaman gerektiğinden daha ileri yaşlarda etik değerlerin daha belirgin olarak görülebilir.

Müzik dersine yönelik tutumlar açısından, kız öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır. Yapılan bazı çalışmalarda, çalışma bulgularını destekler nitelikte kız öğrencilerin erkeklere oranla müzik dersine yönelik tutum (Saruhan ve Deniz, 2011; Uluocak ve Tufan, 2011; Varış ve Cesur, 2012), ve müzikal motivasyonlarının (Kocaarslan, 2009) daha iyi olduğu görülmüştür. Dobrota (2018), öğrencilerin müziğe yönelik tutumlarını incelediği çalışmasında, lise öğrencilerinin ilkökul öğrencilerine göre müzik dinlemeye daha fazla zaman ayırdıklarını, yaşı küçük olan öğrencilerin ise müzik öğretimine karşı tutumlarının büyük öğrencilere oranla daha olumlu olduğunu saptamıştır. İlkokul 4.sınıfın öğrencilerin ön ergenlik ve ergenliğe geçiş yılları olduğu düşünüldüğünde, kız öğrencilerin erkeklerden daha iyi fiziksel gelişim göstermesi onlara müzikal algılama ve sesini kullanmaları yönünden daha fazla avantaj sağlayabilir. Bu durum da müzik dersine olumlu tutum geliştirmelerinde etkili olabilir.

Çalışmada müzik dersine yönelik tutumların herhangi bir müzik aletini çalma durumuna göre farklılaşmadığı, fakat yakın akrabalar arasında müzik aleti çalan birinin bulunmasının müzik dersine yönelik tutumun olumlu olmasında rol oynadığı

belirlenmiştir. Uluocak ve Tufan (2011), çalışma bulgularının aksine aile çevresinde müzik aleti çalan duruma göre müzik dersine yönelik tutumlarda farklılık olmazken flüt dışında bir müzik aleti çalan öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğunu saptamışlardır. Müzikal bir alet kullanabilmek veya kullanan kişilere görerek imrenmek, bu kişilerin model alınmasını ve müzik derslerine yönelik tutumların da olumlu yönde olmasını sağlayabilir. Bu çalışmanın pandemi döneminde yapılmış olması, müzik derslerinin çevrimiçi olarak işlenmesi esnasında öğrencilerin bir müzik aleti kullanma fırsatına sahip olamaması veya yüz yüze eğitimde olduğundan daha kısıtlı olmasıyla açıklanabilir. Ruscanda ve arkadaşları (2021), pandemi sürecinde öğrencilerin çevrimiçi müzik dersine yönelik tutumlarını inceledikleri çalışmalarında, geleneksel öğretim yöntemiyle ders işlemeye alışkın müzik öğretmenlerinin hiçbir deneyimleri olmadıkları halde uzaktan eğitime dahil olduklarını, uzaktan eğitimde teorik bilgilerin aktarılmasının daha uygun olduğunu ve çevrimiçi uygulamaların öğrenme içeriğiyle uyumlu olmasının önemini vurgulamışlardır. Çevrimiçi müzik eğitime yönelik olumlu algı olumlu tutumlarla, olumsuz algı ise olumsuz tutumlarla ilişkilendirilmiştir.

Çalışmada öğretmen etik davranışları ve öğrenci müzik dersine yönelik tutumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki saptanmamıştır. Öğrencilerin, öğretmen tutum ve davranışlarından etkilenmesi beklenirken (Tufan ve Güdek, 2008) çalışmadan elde edilen bu sonuç çalışma grubundaki öğretmenlerin öğretmenlik mesleği, öğrencilerin ise müziğe yönelik zihinsel imgelerinin olumlu olmasıyla açıklanabilir (Tablo 2 ve Tablo 3). Bir duruma ilişkin olumlu bakış açısı, tutum ve davranışlar üzerinde de olumlu etki oluşturacaktır. McCarthy ve arkadaşları (2019), öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının müzik becerisi, müziğe doğuştan bir ilgi duyması, müzik müfredatı yanında müzik öğretmenin öğretme tarzının da etkili olduğunu saptamışlardır.

Çocuklar, belki de doğum öncesinden itibaren müzikle tanışmaktadırlar. Fakat özel ilgileri olanlar dışında müziğin planlı eğitim ve öğretimi örgün eğitim yıllarında olmaktadır. İlkokulda müzik eğitim-öğretimi, müzik dersinde gerçekleşmekte ve müzik dersi de sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. İlkokul 4. sınıfta zorunlu derslerden olan müzik dersinde, temel bazı bilgiler verilmektedir ve bu aşamada müzik dersine yönelik tutumların olumlu yöne evrilmesinde en önemli sorumluluk öğretmenlerdedir. Ülkemizde, müzik derslerinin yürütülmesinde yeterli müzik öğretmeni bulunmadığından bu ders diğer dersler gibi sınıf öğretmeni tarafından işlenmektedir. Bu aşamada, sınıf öğretmenin öğretmenlik etik davranışları öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını etkileyecektir. Bu nedenle, sınıf öğretmenlerinin lisans öğrenimi yıllarında öğretmenlik meslek etiği ve meslek yaşamında gerçekleştirecekleri müzik derslerine hazırlayıcı eğitim almaları yanında aday öğretmenlik ve öğretmenlik yıllarında desteklenmeleri önemli görünmektedir. İlkokullarda, müzik derslerinin genellikle sınıf öğretmenlerince yürütüldüğü dikkate alındığında, öğretmenlerin hem teorik hem de uygulamalar konusunda öğrencilerin müziğe ilişkin gereksinimlerini karşılayacak yeterlikte olması beklenmektedir. Bu konuda yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerin, günümüzde müzik konusunda sınırsız bilgi, belge ve uygulamalara erişim kolaylığına fırsat sunan teknolojik gelişmelerden yararlanmaları önerilebilir. Sınıf öğretmenin öğretmenlik tutum ve etik davranışları yanında müzik dersini önemseydiğini göstermesi, öğrencilerin müziksel deneyimler edinmeleri konusunda çaba göstermesi ve teşvik edici olması, farklı öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlanarak dersi işlemesi öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmelerinde etkili olacaktır.

Çocuklar, müzik dersleriyle okul ortamında karşılaşırsalar da ilk müzik deneyimlerini aile ortamında, doğumdan itibaren edinmeye başlamaktadırlar. Ailelere,

küçük yaşlardan itibaren çocuklarının tüm gelişimlerini destekleyici tutumları yanında müziğe ilişkin ilgilerini artırıcı etkinlikler önerilebilir. Müzik kültürünün küçük yaşlardan itibaren geliştirilmesi için müzik dinleme, müziğe ilgi duymasını sağlamak amacıyla müzikal etkinliklere katılma, bir müzik aleti çalmaya teşvik ederek yetenekleri doğrultusunda müzikal materyal ve eğitim desteği sağlamaları, fakat müzik tercihi ve müzik aleti çalma konusunda sınırlayıcı olmamaları önerilebilir.

Bu çalışmanın Covid 19 salgını döneminde yapılması, veri toplama sürecinde öğretmen ve öğrencilerin eğitim etkinliklerine çevrimiçi olarak katılmaları sınırlılık olarak değerlendirilmiştir. Benzer bir çalışmanın yüz yüze eğitim döneminde yapılmasıyla daha farklı sonuçlar elde edilebilir.

Bu çalışma, yalnızca ilkokul 4.sınıf düzeyinde müzik dersine giren sınıf öğretmenleri ve öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Müzik dersinin branş öğretmenleri tarafından verildiği ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenleri ve ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerden elde edilen verilerin karşılaştırmasına dayalı farklı çalışmalar da yapılabilir.

Etik İlkeler

Veri toplama öncesinde Karabük Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 13/05/2020 tarih ve 78977401-050.02.04-E.18349 sayılı kararıyla izin alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Araştırma kapsamında her iki yazar da ortak katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Bu makalenin yazarları çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması içerisinde değildir.

KAYNAKÇA

Altinkurt, Y. ve Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlerin mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(22), 113-128.

Aybek, B. ve Demir, R. (2012). Öğretmenlik mesleğinde etiğin önemi ve öğretmenlerin sahip olması gereken etiksel davranışların incelenmesi. EYFOR-III Eğitim Yönetimi Forumu. *Eğitimde Nitelik ve Yenileşme Bildiriler Kitabı*. Nevşehir: 12-13 Ekim 2012. 143-155

Aydın, E. (2006). *Tıp Etiğine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.

Ajzen, I. (2012). Values, attitudes, and behavior. *Methods, Theories, and Empirical Applications in the Social Sciences: Festschrift for Peter Schmidt (pp. 33-38)* (Eds.: S. Salzborn, E. Davidov, J. Reinecke). Germany: Wiesbaden.

Babacan, E. Babacan, M.D. ve Pirgon, Y. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*. 32, 325-336.

- Başer, F. (2015). Müziğin okul öncesi dönemde çocuk gelişimine katkısı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 1-10.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (4), 693-712.
- Cochran, N. ve Lemisko, L. (2021). *Conduct unbecoming? Teacher professionalism, ethical codes, and shifting social expectations*, in education, 26 (2), 51-74.
- Çelebi, N. ve Akbağ, M. (2012). A study for identification of ethical conduct of the teachers working at public high schools. *International Online Journal of Educational Sciences*, 4(2), 425-441.
- Çetin, Ş. (2001). İdeal öğretmen üzerine bir araştırma, *Milli Eğitim Dergisi*, 149. Erişim: https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/149/cetin.htm.
- Çetinkaya, Y. (2019). Müzik bölümü öğrencilerinin müzik kavramına ilişkin metaforik algıları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 539-547.
- Diñç Altun, Z. ve Uzuner, F. G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 1416-1432.
- Dobrota, S. (2018). Students' attitudes towards music culture and musical art. *Life and School: Journal for the Theory and Practice Educatin*, 64(1), 131-139. <https://hrcaj.srce.hr/219666>.
- Düzgören, H. ve Gerekten, S. E. (2017). Anadolu lisesi öğrencilerinin “müzik dersi” kavramına ilişkin algıları. *Online Journal of Music Sciences*, 2 (3), 86-117.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Alkım.
- Erdoğdu, Y. (2007). Ana-baba tutumları ve öğretmen davranışları ile öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkiler. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14. 33-46.
- Eren, B. (2018). Özel eğitim öğretmeni adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13/19 (Summer 2018), 697-716.
- Göğüş, G. (2008). Müziksel ve matematiksel öğrenme başarısı arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 79-89.
- Gözütok, D. (1999). Öğretmenlerin etik davranışları (Teachers' ethical behaviours). *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 32(1), DOI: 10.1501/Egifak_0000000021.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. A. Tanrıoğen (Ed.) Ankara: Anı.
- Karakoç, E. ve Şendurur, Y. (2015). İlköğretim okullarındaki özengen müzik eğitiminin öğrencilerin müziksel davranışlarına yansımaları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1), 277-290.
- Karataş, K. (2020). Öğretmenlik mesleğine kuramsal bir bakış. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*. 9/17. 40-56.
- Kepenek, Ö. (2008). Öğretmenlik meslek etik ilkelerinin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisi (Kocaeli İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

- Kılıç, D. B. Ç. (2014). Bir müzik öğretmeni nasıl olmalıdır? Eğitim ve öğretim araştırmaları dergisi, *Journal of Research in Education and Teaching*. 3(2), 43-48.
- Kılıç, T. (2017). *Etik ve Sosyal Sorumluluk, İlgili Kavramlar ve Arasındaki İlişkiler*. Ankara: Gazi.
- Kıral, Y. E. (2015). Öğretmen adaylarının algılarına göre öğretmen metaforları. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 57-65.
- Kızıler, H. ve Canikli İ. (2016). *Değerler Eğitimi*. Karabük: Deneme.
- Koca, Ş. (2012). The pre-school teacher candidates' metaphorical thinking about the concept of music learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 1485-1489.
- Kocaarslan, B. (2009). Genel müzik eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutum, müzikal özgüven ve motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köksal, A. (2000). Müzik eğitimi alma, cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre ergenlerin empatik becerilerinin ve uyum düzeylerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Dergisi*. 18, 99-107.
- Mantiri, O. (2011). Professional ethics of teaching. *SSRN Electronic Journal*, DOI: [10.2139/ssrn.2566122](https://doi.org/10.2139/ssrn.2566122).
- McCarthy, C., O'Flaherty, J. ve Downey, J. (2019). Choosing to study music: students attitudes towards the subjects of music in second-level education in the Republic of Ireland. *British Journal of Music Education*, 36 (2), 139-153. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0265051719000093>.
- MEB (2018). Müzik dersi öğretim programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018129173048695-1-8%20M%C3%BCzik%20C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%2020180123.pdf> (Erişim Tarihi: 12.07.2020).
- Muzikante, I. ve Reñge, V. (2011). Attitude function as a moderator in values-attitudes-behavior relations. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 1003-1008. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.195>.
- Nacakçı, Z. (2006). İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları. *Ulusal müzik eğitimi sempozyumu bildirisi*, 26-28 Nisan, Denizli: Pamukkale Üniversitesi. 220-230.
- Otacıoğlu, S. G. (2007). İlköğretim 5.6.7. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (21), 134-139.
- Öz, B. N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 101-106.
- Özaydın, N. (2016). Müzik öğretmen adaylarının “ses” kavramına ilişkin metaforları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 332-358.
- Özmenteş, G. (2006). Müzik dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online*. 5/1. 23-29.

- Özmenteş, S. (2012). İlköğretim öğrencilerinin evdeki müziksel ortamları, müzik dersine yönelik tutumları ve kişisel değişkenleri arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 37 (163), 53-66.
- Ruscanda, M.L.D., Belibou, A. ve Cazan, A.M. (2021). Students' attitudes toward online music edutaion during the COVID 19 locdown. *Frontiers in Psychol.* 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.753785>.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmenleri adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 131-155.
- Sadık, C. (2018). Sanat nedir? Sanat kelimesinin kökeni, <https://www.tarihli-sanat.com/sanat-nedir/>, 07.08.2018, (Erişim Tarihi: 20. 10.2021)
- Sarı, E. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi Örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3 (10), 73-88.
- Saruhan, Ş. ve Deniz, J. (2011). Temel eğitim II. kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları, *Elementary Education Online*, 10(2), 695-702.
- Snyder, S. (1997). Developing musical intelligence: why and how? *Early Childhood Education Journal*, 24(3), 165-171.
- Sultana, M. (2014). Ethics in teaching profession. ABC Journal of Advanced Research, 3(1), 2312-203X (e). <https://oaji.net/articles/2015/814-1431431772.pdf>.
- Şeker, S. S. ve Saygı, C. (2013). A study on developing a scale to determine classroom teacher candidate's attitudes towards teaching music. *Turkish Studies*, 8(8), 1237-1246.
- Taşkaya, S. M. (2012). Nitelikli bir öğretmende bulunması gereken özelliklerin öğretmen adaylarının görüşlerine göre incelenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(33), 283-298.
- Taş, H., Bingöl, S. ve Cebeci, E. (2005). Etik, etik mühendislik ve etik kavramının tarihsel gelişimi. *TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Bildiriler Kitabı*, içinde 83-86.
- Tayfun, R. (2011). Medya etiği perspektifinden düzeltme ve cevap hakkı. *II. Medya ve Etik Sempozyumu Bildiri Kitabı*. Elâzığ. 13-15 Ekim 2011.
- TDK (2023). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 26.04.2023.
- Tez, İ. ve Aydın Uygun, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin müzik dersi ve müzik öğretmenine ilişkin algılarının metaforik analizi, *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 417-455.
- Toksoy, A. (2005). Günümüz müzik eğitiminde kullanılan metotlar ve yaklaşımlara genel bir bakış. <http://muzikfakultesi.com/portal/muzik-egitiminde-kullanilan-metotlarvt7399.html>. Erişim Tarihi: 01.09.2021.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 25-40.
- Uçan, A. (2018). *Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (4. Baskı), Ankara: Arkadaş.
- Uluocak, S. ve Tufan, E. (2011). İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (3), 991-1002.

Umuzdaş, M. S. ve Umuzdaş, S. (2015). 8. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Tokat ili örneği). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015 (5), 273-281.

Ural, Ö., Aydemir, İ., Toker-Gökçe, A. ve Öztoprak-Kavak Z. (2016). Metaphorical Perceptions of Secondary School Students and Teachers about Learning and Teaching Concepts. *Journal of Teacher Education and Educators*, 5(2), 131-153.

Variş, Y, A. ve Cesur, D. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(4), 318-333.

Wapnick, J. (1976). *A review of research on attitude and preference. Bulletin of the council for research in music education*. No. 48, pp. 1-20. Published By: University of Illinois Press, <https://www.jstor.org/stable/40317417>. Erişim tarihi: 13.06.2020.

Yavuzer, H. (1999). *Çocuk Psikolojisi*. Ankara: Remzi.

Yılmaz, K. ve Altınkurt, Y. (2009). Öğretmen adaylarının mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *İş Ahlakı Dergisi*, 2(2), 71-88.

Yünlü, F. ve Sağlam, M. (2004). Sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin görüşleri, içerikle ilgili güçlükleri ve eğitim gereksinimleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3, (6), 211-226.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Individuals acquire various experiences in the family environment in which they are born and develop certain attitudes. In this process, first of all, family members and peers and teachers influence when they start school life. Teachers provide value transfer by creating an important role model. A classroom teacher's ethical behavior in teaching will also affect the music education environment. In this study, it was aimed to examine the relationship between teachers' ethical behavior in teaching and primary school 4th grade students' attitudes towards music lesson, as well as personal variables and ethical behaviors and attitudes towards music lesson. The sub-problems of the research were determined as follows:

1. How are the teachers' teaching profession and students' mental images of music?
2. Does the ethical behavior of the teacher differ according to the variables of gender, age and seniority?
3. Do students' attitudes towards music lessons and gender differ according to whether they or one of their family members play a musical instrument?
4. Is there a relationship between teacher ethical behaviors and students' attitudes towards music lessons?

Method

This study, in which quantitative research was adopted, is in the relational screening model. It is aimed to describe the current situation as it is and to determine the relationship between two different measurements.

Findings

Teachers generally have a positive perspective on teaching; It was seen that the mental

images of the students for the music lesson included positive elements. It has been determined that teaching ethical behaviors do not differ according to gender, age and years of seniority. Attitudes of female students towards music lesson were found to be more positive than males. While the status of playing/playing a musical instrument does not make any difference in the attitudes towards the music lesson, it has been determined that the attitude towards the music lesson is more positive if there are close relatives who play a musical instrument. It was determined that there was no significant relationship between teachers' ethical teaching behaviors and students' attitudes towards music lessons.

Conclusion and Discussion

In primary school, music education takes place in the music lesson and the music lesson is carried out by the classroom teachers. In the music lesson, which is one of the compulsory lessons in the 4th grade of primary school, some basic information is given and at this stage, the teachers have the most important responsibility in the positive evolution of the attitudes towards the music lesson. At this stage, the classroom teacher's teaching ethical behaviors will affect the students' attitudes towards the music lesson. It seems important that primary school teachers receive preparatory training for the teaching profession ethics and music lessons they will carry out in their professional life, as well as being supported during the candidate teaching and teaching years. In music lessons, teachers are expected to be competent to meet the musical needs of students, both in theory and in practice. Teachers benefit from technological developments that provide the opportunity to access unlimited information, documents and applications on music today, show that they care about the music lesson as well as teaching attitudes and ethical behaviors, make an effort and encourage students to have musical experiences, teach the lesson by making use of different teaching methods and techniques. It will be effective for students to develop positive attitudes towards the music lesson.

Families can be offered activities that increase their interest in music, as well as their attitudes that support all development of their children from an early age. It can be suggested that they should listen to music to develop music culture from an early age, participate in musical activities to make them interested in music, provide musical material and educational support in line with their abilities by encouraging them to play an instrument, but not be restrictive in choosing music and playing a musical instrument.

The fact that this study was carried out during the Covid 19 pandemic period and that teachers and students participate in educational activities online during the data collection process was considered as a limitation. Different results can be obtained by conducting a similar study during the face-to-face education period. Again, this study was carried out with the participation of only 4th grade teachers and students. A study can be made based on the comparison of the data obtained from primary school teachers and students at different grade levels and secondary school teachers who teach music by music teachers.